

Udenrigsministeriet

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

Kopi: UPN

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag

Sagsnummer

Kontor

EKN

9. juli 2020

SKRIFTLIG FORELÆGGELSE

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 13. juli 2020

Dagsordenen for rådsmøde (udenrigsanliggender) den 13. juli 2020 omfatter *Latinamerika og Caribien (COVID-19) og Tyrkiet*. Begge punkter forelægges hermed Folketingets Europaudvalg til orientering. Der henvises i øvrigt til samlenotatet for rådsmødet, som er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. juli 2020.

Dagsordenspunkt 1: Latinamerika og Caribien (COVID-19)

På rådsmødet forventes en generel drøftelse af EU's tilgang til Latinamerika og Caribien med fokus på implikationerne af COVID-19.

COVID-19 krisen har ramt Latinamerika og Caribien hårdt. Mere end 100.000 mennesker er døde og over 2,1 millioner er registret smittede. Landene har reageret vidt forskelligt på krisen. I Brasilien, som har verdens næststørste forekomst af smittede og døde, har præsident Bolsonaro nedtonet sygdommens alvor. I Nicaragua reagerede myndighederne sent og man lukkede ikke samfundet ned, mens man i Argentina og Peru reagerede hurtigere med nedlukning og udbredte restriktioner. Til trods for den hurtige reaktion og karantæneeregler oplever flere af landene stigende smitterater, og den humanitære situation i sårbare lande som Venezuela er markant forværret. Det skyldes ikke mindst den høje urbaniseringsgrad i Latinamerika, udbredte slumområder, fattigdom og store sociale uligheder. I de mere tyndtbefolkede områder med begrænset adgang til sundhedsydelse har ikke mindst den oprindelige befolkning været sårbar over for fremmede vira.

IMF forventer, at Latinamerika vil opleve et fald i BNP på næsten 10 pct. i 2020. Hovedbegrundelsen for den negative prognose er en forventning om en langsom genåbning af samfund og økonomier i lyset af den fortsatte spredning af COVID-19. Det er bl.a. derfor, at flere lande overvejer at genåbne økonomierne tidligere end sundhedssituationen tilsiger.

EU har tætte økonomiske bånd til Latinamerika, og EU har søgt at tilpasse sin indsats i regionen i takt med udviklingen. "Team Europe"-pakken, der er en del af EU's globale svar på COVID-19-pandemien, allokterer således € 1,537 millioner til Latinamerika. Cirka 20% af disse midler vil blive brugt til at tackle øjeblikkelige sundhedsmæssige udfordringer, mens ca. 80% vil blive brugt til at reagere på længerevarende samfundsøkonomiske virkninger i Latinamerika. Ved at søge at tackle både de kortsigtede og de mere langsigtede strukturelle konsekvenser for samfund og økonomier søger EU at mindske risikoen for destabilisering.

Den latinamerikanske befolkning er ung og dynamisk, og med den rigtige politik og det rigtige engagement bør det være muligt at bygge et fundament for en bedre post-pandemisk fremtid. De kommende måneder repræsenterer derfor en kritisk tid. EU skal finde måder til at genoprette et regelmæssigt og højt politisk engagement med regionen.

Det vil også være af væsentlig betydning for EU at få genstartet de økonomiske relationer og samhandel med regionen. Danmark bakker op om EU's forhandlinger med latinamerikanske lande om frihandels- og associeringsaftaler, og særligt Mercosur-aftalen vil kunne få stor økonomisk betydning for forbrugere og virksomheder både i Sydamerika og EU. De tekniske forhandlinger mellem Mercosur og Mexico er afsluttede, men formel godkendelse udestår.

EU er den største donor af udviklingsbistand til Latinamerika og Caribien, og søger bl.a. gennem klimadiplomatiske initiativer at fremme politisk vilje i regionen til global handling og grønne initiativer for at nå målene i Paris-aftalen.

I flere lande i Latinamerika er menneskerettighederne under pres. Særligt i Venezuela er den tiltagende politiske krise og indskrænkningerne af det demokratiske rum en væsentlig udfordring. I juni meddelte styret, at de ville udvise EU's ambassadør i hovedstaden Caracas, som en reaktion på, at 11 personer relateret til Maduro-styret er blevet sat på EU's sanktionsliste. Efter kontakt fra EU's udenrigsrepræsentant Borrell har Maduro-styret dog besluttet at trække udvisningen tilbage.

Danmark støtter op om EU's indsats i forhold til Latinamerika og Caribien, der komplementerer danske prioriteter i de bilaterale engagementer. Regionen er ikke mindst en vigtig partner, når det gælder fastholdelsen af et regelbaseret multilateralt system.

Dagsordenpunkt 2: Tyrkiet

Der er på rådsmødet lagt op til en bredspektret strategisk drøftelse af EU's forhold til Tyrkiet. Under den overordnede drøftelse forventes en

specifik drøftelse af situationen i det østlige Middelhav, ligesom der må forventes fokus på samarbejdet om irregulær migration og flygtninge samt Tyrkiets ageren i Libyen.

Der skal ikke herske tvivl om, at regeringen generelt ser med stor bekymring på situationen i Tyrkiet. Sammen med partnerne i EU og andre internationale fora fastholder regeringen derfor presset på Tyrkiet for at efterleve grundlæggende rettigheder, retsstatsprincipper og internationale forpligtelser.

Det er samtidig væsentligt at huske, at Tyrkiet er en vigtig sikkerhedspolitisk allieret i NATO og en nøglepartner for EU. Derfor er det vigtigt at opretholde både en dialog og et samarbejde med den tyrkiske regering på områder af fælles interesse, herunder især irregulær migration og handel. Det er ikke i Danmarks og EU's langsigtede, strategiske interesse at isolere Tyrkiet.

Udvidelsesforhandlingerne med Tyrkiet har i praksis været sat i bero i mange år. Fra dansk side finder vi som bekendt ikke, at det giver mening at fortsætte EU-udvidelsesforhandlingerne med det Tyrkiet, vi kender i dag. Samtidig har vi en interesse i at udvikle et mere forudsigeligt samarbejde baseret på mekanismer, som begge parter kan acceptere.

Et mindre antal medlemslande ønsker drøftelsen fokuseret på især situationen i det østlige Middelhav. Enkelte medlemslande ønsker i den forbindelse rådskonklusioner vedtaget som reaktion på de tyrkiske aktiviteter i den cypriotiske eksklusive økonomiske zone (EØZ).

Spændingerne om den cypriotiske EØZ tager som bekendt afsæt i stridigheder om retten til gasressourcer i undergrunden. Tyrkiet har i den sammenhæng dels forhindret skibe fra EU-lande i at foretage borer i den cypriotiske EØZ, dels foretaget egne prøveboringer. Cypern anfører, at Tyrkiets handlinger krænker Cyperns suverænitet og dermed international ret. Tyrkiet mener omvendt ikke, at den græsk-cypriotiske side har ret til at handle unilateralt i Cyperns EØZ, uden at det forinden er sikret, at hele øen – også den tyrkisk-cypriotiske side – vil komme til at nyde godt af en eventuel gevinst.

Udenrigsrådet besluttede i 2019 at iværksætte et sanktionsregime som følge af Tyrkiets borer ud for Cypern. Regeringen støtter fuldt op om sanktionsregimet. EU kan ikke se stiltiende på Tyrkiets tilsidesættelse af international lov. EU må stå samlet og sende et klart signal til Tyrkiet. Samtidig er det vigtigt at fastholde en balanceret og proportional tilgang over for Tyrkiet. Vi skal undgå at eskalere konflikten eller underminere dialogen.

Derudover kan samarbejdet om irregulær migration og flygtninge forventes at komme op. EU-Tyrkiet aftalen fra 2016 kom under alvorligt pres i forbindelse med, at Tyrkiet den 29. februar 2020 åbnede grænserne til Europa. Dette medførte, at et stort antal irregulære migranter og flygtninge de følgende dage forsøgte at krydse grænsen til Grækenland, og den 1. marts sås det det højeste antal indrejste siden indgåelsen af EU-Tyrkiet aftalen i marts 2016. Efterfølgende blev der indledt en dialog mellem EU's udenrigsrepræsentant og Tyrkiets udenrigsminister med det mål at finde en fælles forståelse om fortolkningen af aftalen, som Tyrkiet ikke finder, at EU lever op til.

Det er afgørende for EU og Danmark, at Tyrkiet overholder aftalen fra 2016, og det er uacceptabelt at anvende irregulære migranter og flygtninge som politisk pressionsmiddel. Samtidig anerkender EU og Danmark det forhold, at Tyrkiet huser verdens største flygtningebefolkning (over fire mio. flygtninge), hvilket skaber store udfordringer for de tyrkiske myndigheder. På grund af faren for spredning af COVID-19 besluttede de tyrkiske myndigheder medio marts at lukke de lejre, som husede de irregulære migranter og flygtninge på den tyrkiske side, og derved formindskedes migrationspresset mod Grækenland mærkbart.

Som følge af COVID-19-krisen er der endnu ikke opnået noget resultat af dialogen mellem EU og Tyrkiet. Tyrkiet har dog ved flere lejligheder understreget, at beslutningen om at åbne grænserne til Europa står ved magt, og der er derfor stor opmærksomhed på udviklingen i forbindelse med Tyrkiets genåbning. Der er dog intet, der tyder på, at de græske myndigheder vil give efter for et forøget migrationspres. Fra EU's side må vi til stadighed fastholde Tyrkiet på at overholde EU-Tyrkiet aftalen på migrationsområdet. EU's udenrigsrepræsentant Borrell har i denne uge igen besøgt Tyrkiet for at sondere de tyrkiske positioner forud for rådsmødet.

Endelig kan det ventes, at et mindre antal medlemslande vil udtrykke skarp kritik af Tyrkiets ageren ift. Libyen, herunder for overtrædelse af FN's våbenembargo og manglende respekt for EU's militære CSDP-mission Irini. Det vil her fra dansk side være vigtigt på den ene side at fordømme Tyrkiets ageren, men samtidig at fastholde en balanceret tilgang med understregning af, at alle eksterne aktører bør respektere våbenembargoen og stoppe deres indblanding i den libyske konflikt. Det bemærkes, at Danmark som følge af forsvarsforbeholdet ikke deltager i operation Irini.

Eventuelt

Herudover vil jeg gerne fremhæve to centrale sager, der forventes behandlet på rådsmødet under aktuelle anliggender. Det drejer sig først og fremmest om situationen i Hongkong. Kinas Folkekongres vedtog som

bekendt den 30. juni en national sikkerhedslov for Hongkong. Lovens beskrevne formål er at forhindre, undertrykke og straffe enhver handling om løsrivelse, statsundergravende virksomhed, terroraktiviteter samt indblanding fra udenlandske og eksterne kræfter til fare for Hongkongs nationale sikkerhed. Loven omfatter alle institutioner, organisationer og personer i og uden for Hongkong, der udfører en af de definerede forbrydelser, og har en strafferamme på op til livstid. Hongkong vil have jurisdiktion over forbrydelser omfattet af loven, mens sager af kompleks eller alvorlig karakter, eller under omstændigheder hvor bystyret ikke kan håndhæve loven, vil kunne tilfalde fastlandets jurisdiktion. Loven danner således også rammerne for udleveringer til fastlandet, hvor tiltalte vil kunne blive retsforfulgt i henhold til kinesisk lov og retspraksis.

Lovens ikrafttræden er set fra dansk side meget bekymrende. Jeg har selv ved flere lejligheder understreget vigtigheden af, at de fundamentale frihedsrettigheder i Hongkong respekteres. Samtidig har Danmark sammen med en bred kreds af ligesindede lande i FN's menneskerettighedsråd i Geneve støttet en erklæring, der udtrykker klar kritik af loven og rejser bekymring for, hvad loven vil betyde for befolkningen og den videre udvikling i Hongkong. Derudover har et samlet EU taget klart afstand fra loven, som vi mener kan underminere fundamentale rettigheder og friheder.

Både Danmark og EU er i færd med at analysere loven. Den umiddelbare analyse peger på, at Hongkongs autonomi i meget betydelig grad bliver reduceret. Særligt i forhold til retssikkerhed og fundamentale frihedsrettigheder. Det rejser fundamentale spørgsmål ved opretholdelsen af princippet om "1 land 2 systemer", som Kina har forpligtet sig på. Jeg vil på rådsmødet rejse disse bekymringer med henblik på at drøfte EU's fremadrettede håndtering og i den forbindelse understrege vigtigheden af, at vi fastholder en klar og enstemmig EU-linje i sagen.

Den Mellemøstlige Fredsproces forventes ligeledes drøftet med fokus på risikoen for en unilateral israelsk annektering af områder på Vestbredden og i Østjerusalem. Der kom ikke en udmelding fra den israelske regering den 1. juli, der tidligere havde været indikeret som en skæringsdato. Men spørgsmålet om annektering vil fortsat være højt placeret på Rådets dagsorden. EU har de seneste uger gennem en bred vifte af kanaler sendt et klart signal til Israel om at afstå fra annektering, som vil være ulovlig i henhold til folkeretten.

Jeg havde selv henholdsvis den 30. juni og den 2. juli samtaler med mine israelske og palæstinensiske udenrigsministerkolleger, hvor jeg i klare vendinger understregede den danske position, herunder behovet for en forhandlet to-statsløsning baseret på de internationale parametre. En position jeg også har understreget offentligt. På rådsmødet forventes der

fokus på det fortsatte arbejde for at undgå annektering. Såfremt det måtte komme til en drøftelse af mulige reaktionsmuligheder i tilfælde af en eventuel israelsk annektering, vil vi fra dansk side tage udgangspunkt i differentieringspolitikken i overensstemmelse med FN's sikkerhedsrådsresolution 2334.

Jeppe Kofod